

Milost nebo karma?

Urob dobro a dobro sa ti vráti <https://www.youtube.com/watch?v=oGwjE8GhaRM>

Co je karma?

Karma v buddhismu označuje etický přírodní zákon příčiny a následku, čin vykonaný se záměrem nebo vědomým motivem, a odpovídající následek tohoto činu, postihující zpětně aktéra samotného. Zjednodušeně řečeno podle této doktríny egoistické jednání způsobuje utrpení, zatímco nesobecké jednání přináší štěstí. Z buddhistického pohledu neznamena karma „osud“, ale může být přeložena jako „čin“ nebo „příčina a následek“.

Působení karmy

Zhruba řečeno, karma funguje následovně: Každý čin, slovo a myšlenka – pozitivní či negativní – zanechává otisky v mysli. Protože způsob prožívání světa je určován obsahem naší mysli, negativní otisky nevyhnutelně vedou k budoucímu utrpení. Když tedy pochopíme, že naše myšlenky, slova a činy zasévají semínka našich budoucích zážitků, budeme mít moc měnit náš život ve vlastních rukou. Bytí jako takové však zůstává nadále strastiplné, můžeme tedy ovlivnit pouze to, zda budeme utrpení zakoušet více nebo méně.

Správné pochopení

Budeme-li tedy pochopení karmy používat správným způsobem, přinese nám to svobodu. V každé situaci tak bytosti mají svobodu rozhodnutí o své budoucnosti. Buddhismus nabízí zvlášť účinné metody na odstranění otisků negativních, škodlivých činů z mysli. Tyto metody nám umožňují zbavit se toho, co by v budoucnosti dozrálo jako problematické stavy a situace. Prostřednictvím buddhistické meditace můžeme výrazně ovlivnit celý proces příčiny a následku. Pokud se však nerozhodneme, že budeme pracovat se svou myslí, nebudeme nad ní mít vůbec žádnou kontrolu a budeme prostě jen obětí svých vlastních činů.

Problém je, že nevědomé bytosti nejsou schopny pochopit příčinu špatných nálad a mají tendence těmto negativním stavům mysli podléhat - tzn. vytvářet další negativní karmu.

Co je karma? <https://www.youtube.com/watch?v=1SCRTToMaHw>

Co je milost?

„Co je milost“ je definováno jak katolickou tak protestantskou teologií (definice lze dohledat např. v internetové wikipedii).

Osobně se chci nad milostí zamýšlet jinak, na biblickém základě. Slovo „milost“ je především novozákonním pojmem, je zde použito celkem asi 170 krát!

Výchozím bodem úvahy o milosti je Ex 34,6: „Když Hospodin kolem něho přecházel, zavolal: „Hospodin, Hospodin! Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný.“ Jednotlivá slova jsou ve skutečnosti synonyma, resp. vyjadřují jednu a tutéž skutečnost, jež bychom mohli shrnout do slova „velkorysost“, „dávání zadarmo“, případně „láska“ nebo „život sám“. Bůh je život sám, bytí pro člověka (jak již vyjadřuje Boží Jméno, „Jahwe“).

Podstatným pro pochopení této skutečnosti je slovo „rachum“ („plný slitování“), které má stejný kořen jako „rechem“ (děloha), viz první téma semináře („Bůh, bohové a modly“). Tato Boží slitovnost či milosrdenství je skutečně něčím, co dává život (jak svědčí i naše osobní zkušenost, je-li k nám někdo milosrdný, velkorysý, budí to v nás život).

Slovo „rachum“ (resp. „rachamím“, milosrdenství) je synonymem pro „chesed“ („milosrdný“), které je v Novém zákoně překládáno slovem „charis“, milost.

V Janově evangeliu se píše:

„A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. Jan o něm vydal svědectví a volal: ‚To je ten, o němž jsem řekl: Přichází za mnou, ale je větší, protože tu byl dříve než já.‘ Z jeho plnosti jsme byli obdarováni my všichni milostí za milostí. Neboť Zákon byl dán skrze Mojžíše, milost a pravda se stala skrze Ježíše Krista.“ (J 1,14-17)

Výraz „milost a pravda“ je v řečtině „charis kai aletheia“, což je stejné jako poslední dva členové řeckého překladu hebrejského textu Ex 34,6, který citujeme shora. Můžeme tedy říci, že v Ježíšovi se celá skutečnost, vyjadřovaná veršem Ex 34,6, „stala tělem“, Ježíš je vtělením Božího milosrdenství, velkorysosti, slitování, či milosti.

Jestliže například Pavel píše „Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista. Stále za vás Bohu děkuji pro milost Boží, která vám byla dána v Kristu Ježíši; on vás obohatil ve všem, v každém slovu i v každém poznání,“ (1K 1,3-5), můžeme milost chápat jako dar Boha samotného v Kristu.

Bono (U2) v knize rozhovorů s Michkou Assayasem říká:

M.A. *Už jsem ti říkal, že teď rozumím náboženství trochu víc, protože jsem začal jednat a myslet jako otec. Co si to tom myslíš?*

B. Ano, myslím, že je to normální. Je jistě dost odvážný si myslet, že Bůh, který stvořil vesmír, potřebuje společnost, opravdovej vztah k člověku. Na kolena mne ale přivádí rozdíl mezi soucitem a karmou.

M.A. *O tom jsi ještě nikdy nemluvil.*

B. Pevně věřím, že jsme přestoupili z říše karmy do říše soucitu.

M.A. *Tomu nerozumím.*

B. V centru každého náboženství je idea karmy, tedy to, o co přijdeš, se k tobě zase vrátí: oko za oko, zub za zub. Nebo jako ve fyzice – jako je tomu u fyzikálních zákonů: každá akce vyvolává reakci. Karma je stěžejním bodem vesmíru. O tom jsem naprosto přesvědčen. A přesto je zde idea soucitu, při níž je všechno „Co jsi zasel, to také sklídíš“ postaveno na hlavu. Soucit bez rozumu a logiky. Láska ruší, chceš-li, řetězec reakcí, a v mém případě je to dobrá zpráva, protože jsem udělal spoustu hloupostí.

M.A. *Pověz mi o tom víc.*

B. To je něco mezi mnou a Bohem. Byl bych v pořádný bryndě, kdybych měl být na konci souzen podle principu karmy. Byl bych fakt v rejži. Což neomlouvá moje chyby, ale proto taky trvám na soucitu. Trvám na tom, že Kristus mne na kříži vysvobodil z hříchů, protože vím, kdo jsem, a doufám, že se nemusím spoléhat na svou zbožnost.

(Bono o Bonovi, Portál, Praha 2006, 204)

Katolictví se s ideou karmy vypořádává zavedením očiště, evangelická tradice vše ponechává na milosrdenství Božím a jeho tajemství. Jak to vyřešíme my?